

Πολιτική συγκυρία και εκλογικές τάσεις

Η πολιτική έρευνα της VPRC (Οκτώβριος-Νοέμβριος 2008) καταγράφει μια σημαντική αλλαγή στους πολιτικούς συσχετισμούς σε σχέση με την προηγούμενη του Σεπτεμβρίου. Το ΠΑΣΟΚ, χωρίς να παρουσιάζει σημάδια δυναμικής ανόδου, διευρύνει τη διαφορά του από τη ΝΔ αφού η τελευταία βρίσκεται στη χειρότερη «πολιτική στιγμή» της τελευταίας δεκαετίας. Η διαφορά των 4,5 ποσοστιαίων μονάδων φαίνεται εκ πρώτης όψεως και βάσει των συνολικών δεδομένων της έρευνας ότι μπορεί θεωρητικώς να μειωθεί ή και να καλυφθεί, ωστόσο όσο κάτι τέτοιο δεν καταγράφεται ερευνητικά τόσο η τάση της παγίωσης θα γίνεται ισχυρότερη.

Παράλληλα, η δομική κρίση του δικομματισμού εξακολουθεί να καταγράφεται, τόσο με τα ποσοστά δυσaréσκειας απέναντι στην Κυβέρνηση και την αξιωματική αντιπολίτευση όσο και με την αθροιστική καταγραφή των υπολοίπων κομμάτων στα επίπεδα του πρωτοφανούς για τη μεταπολιτευτική περίοδο ποσοστού του 30%.

Το εκτιμώμενο ποσοστό του ΠΑΣΟΚ για τις επόμενες βουλευτικές εκλογές καταγράφεται αυτή τη στιγμή στο 37%. Σε μεγάλο βαθμό και υπό τις σημερινές συνθήκες αποτελεί το ανώτερο εφικτό δυνατό ποσοστό του κόμματος, αφού προέρχεται από μια ήδη υψηλή συσπείρωση των ψηφοφόρων του το 2007 και ταυτόχρονα από μια σημαντική εισροή ψηφοφόρων της ΝΔ. Ωστόσο, το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης εξακολουθεί να καταγράφει διαρροές προς τα κόμματα της αριστεράς, διαρροές που πρέπει να θεωρηθούν σε μεγάλο βαθμό δομικές και μη αντιστρέψιμες.

Η ΝΔ με τη σειρά της εξακολουθεί να έχει έντονη πτωτική τάση, που ξεκίνησε «αίφνης» τον Σεπτέμβριο και φαίνεται να κορυφώνεται την περίοδο αυτή. Η κατάσταση της οικονομίας και ο φόβος μιας μεγάλης επερχόμενης οικονομικής κρίσης σε ένα περιβάλλον μεγάλης συμπίεσης του λαϊκού εισοδήματος έχουν δημιουργήσει ισχυρά αντανάκλαστα απέναντι στην κυβερνητική πολιτική, η οποία ταυτόχρονα έχει απωλέσει ήδη και το σημαντικό πλεονέκτημα της «ηθικής υπεροχής» που διατηρούσε όλη την προηγούμενη δεκαετία. Το ποσοστό της καταγράφεται σήμερα στο 32.5%. Είναι εύλογο να υποθέσει κανείς ότι είναι συγκυριακό, αφού βρίσκεται κάτω από το όριο ασφαλείας του κοινωνικού ποσοστού της ιστορικής δεξιάς και κεντροδεξιάς στην Ελλάδα (35%), ωστόσο σε μια εποχή που αλλάζουν ριζικά οι κοινωνικές και ιδεολογικές σχέσεις με την πολιτική δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο το ποσοστό της να κινηθεί περίπου σε αυτά τα επίπεδα. Η κρίση της δεξιάς και κεντροδεξιάς παράταξης παρασύρει και τον ΛΑΟΣ, ο οποίος δεν κερδίζει από τις διαρροές της ΝΔ, υπάρχουν δε σημάδια που μαρτυρούν ότι ίσως αρχίσει να πιέζεται το ποσοστό του προς τα κάτω.

Πάντως, οι σημερινοί συσχετισμοί πιστοποιούν ότι η επόμενη Βουλή θα είναι εξακομματική, κάτι που καταγράφηκε λόγω της διαφαινόμενης ανόδου των Οικολόγων-Πρασίνων ήδη από τον προηγούμενο Ιούλιο. Οι Οικολόγοι-Πράσινοι βρίσκονται ήδη πάνω από τον ΛΑΟΣ ως εκλογική δυναμική, κερδίζοντας ένα αξιόλογο μέρος «κεντρώων» ψηφοφόρων (σημαντικό μέρος τους εξακολουθεί να προέρχεται από πρώην ψηφοφόρους της ΝΔ) και νέων ψηφοφόρων.

Τέλος, ο χώρος του ΣΥΡΙΖΑ και του ΚΚΕ εξακολουθεί να καταγράφει ισχυρά ποσοστά (13% ο πρώτος και 8% το δεύτερο). Ο ΣΥΡΙΖΑ ειδικότερα έχει σταθεροποιήσει σε «σκληρό πυρήνα» ψηφοφόρων ένα διψήφιο ποσοστό, που προέρχεται κυρίως από τις ηλικιακές ομάδες των 24-45 ετών, ενώ για πρώτη φορά

στην κοινωνιολογία του κόμματος καταγράφεται μια ισχυρή παρουσία μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, κυρίως στη νέα γενιά των εργαζομένων. Οι μετακινήσεις επίσης από το ΚΚΕ προς τον ΣΥΡΙΖΑ έχουν παγιωθεί, ωστόσο το ΚΚΕ τις αναπληρώνει με μια αξιοσημείωτη παρουσία στους νέους ψηφοφόρους. Πάντως, δεν φαίνεται το εκλογικό άθροισμα των δύο κομμάτων της αριστεράς να μπορεί να ξεπεράσει το όριο του 25%, κάτι που τον Μάρτιο-Απρίλιο του τρέχοντος έτους είχε διαφανεί ως ισχυρή πιθανότητα.

Η εκτίμηση της πρόθεσης ψήφου για τις Ευρωεκλογές δείχνει οριακές διαφορές σε σχέση με τις Βουλευτικές, ίσως γιατί απέχουμε ακόμη αρκετά από την ατζέντα της συγκυρίας του Ιουνίου 2009. Με μια πρώτη ματιά ωστόσο διαπιστώνεται ότι σε μεγάλο βαθμό οι δύο κάλπες τείνουν να συγκλίνουν, αφού δεν παρατηρούνται σήμερα ιδιαίτερες αποκλίσεις. Το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται στο 36% (μία μονάδα κάτω σε σχέση με τη βουλευτική κάλπη), η ΝΔ στο 30% (δυόμιση μονάδες), ο ΣΥΡΙΖΑ εκτιμάται στο ίδιο επίπεδο του 13% (έχει πάψει πλέον να θεωρείται «κόμμα δεύτερης ψήφου»), το ΚΚΕ κερδίζει μισή μονάδα και βρίσκεται στο 8.5% και τέλος είναι θεμιτό να αναμένει κανείς αύξηση για τα υπόλοιπα «μικρά κόμματα» (Οικολόγοι-Πράσινοι, ΛΑΟΣ και διάφοροι σχηματισμοί) που εμφανίζουν ένα πλεόνασμα τριών ποσοστιαίων μονάδων. Κατά κύριο λόγο, επειδή οι Ευρωεκλογές θα αποτελέσουν μια «γενική πρόβα» ενόψει των Βουλευτικών εκλογών, θα κριθούν κυρίως από την εσωτερική πολιτική και οικονομική συγκυρία (κάτι που συμβαίνει έτσι κι'αλλιώς συνήθως). Η εικόνα των συσχετισμών που καταγράφεται σήμερα για τις Ευρωεκλογές δίνει και το πλαίσιο του επερχόμενου αποτελέσματος.